

AKILLI İÇERİK OLMADAN;

AKILLI TAHTA,

TEKNOLOJİK BİR TAHTA

OLMAKTAN

ÖTEYE GEÇEMEZ...!

ELFi YAYINCILIK
Elmas Fikirler

YAYIN KURULU

Hazırlayanlar

Cihan YILDIRIM, Aylin GÜRLEK, Serap TARHAN

YAYINA HAZIRLAYANLAR KURULU

Kurumsal Yayınlar Yönetmeni

Saime YILDIRIM

Kurumsal Yayınlar Birimi – Dizgi & Grafik

Mustafa Burak SANK & Ezgi GÜLER & Meltem TEMEL

Sumru ALMACAK & Gamze KAYA & Pınar KORKMAZ

Yasin ÇELEBİ & Reyhan KARAHASANOĞLU

Baskı - Cilt

Neşe Matbaacılık Yayıncılık Sanayi ve Tic. A.Ş.

Adres:Akçaburgaz Mh. Mehmet Deniz Kopuz Sk. No:17

3.Bodrum Esenyurt / İSTANBUL

Yayıncı Sertifika No: 32077

Matbaa Sertifika No: 22861

ISBN: 978-605-9213-53-0

İstanbul – 2015

Bu eserin her hakkı saklı olup tüm hakları Elfi Yayıncılık'a aittir. Kısmi de olsa alıntı yapılamaz, metin ve soruları aynen değiştirilerek elektronik, mekanik, fotokopi ya da başka bir sistemle çoğaltılamaz, depolanamaz.

Copyright © Tüm Hakları Saklıdır.

12.SINIF

ÇAĞDAŞ TÜRK
VE DÜNYA TARİHİ

AKILLI DERS DEFTERİ

Defterlerimizi Tanıyalım

Neler Öğreneceğim?

Ünite konularının belirtilerek soru tarzında öğrencinin ilgisini çekecek şekilde yazıldığı bölümdür.

Örnek

Konu ile ilgili verilen örnekler bölümüdür.

Dikkat

Konu ile ilgili dikkat edilmesi gereken, uyarılar, notlar vb.

Notlarım

Öğrencinin akıllı defter üzerinde not tutması için ayrılan bölümlerdir.

Çöz Öğren

Derste işlenen konuların öğrenilip pekiştirilmesi için öğrencilerin çözeceği açık uçlu veya çoktan seçmeli sorulardır.

Haydi Sen Yap

Derste işlenen konular ile ilgili öğrencilerin bireysel, arkadaşlarıyla veya ailesiyle birlikte gerçekleştirebileceği ders dışı müze önerisi, roman tavsiyesi, atölye çalışması, bilimsel çalışmalar, vb. içeriklerin yer aldığı hareketli kutudur.

Defterlerimizi Tanıyalım

Bunları Biliyor Musun?

Konu ile ilişkili gerçek hayattan merak uyandıracak ilginç bilgiler bölümüdür.

Etkinlik Sayfam

Ders esnasında öğrencilerin bireysel veya grupta çalışacağı konu ile ilgili üst düzey düşünme becerileri kazandıran çalışma sayfasıdır.

Ne Kadar Öğrendim?

İlgili ünitedeki bölümleri veya konuları öğrencinin ne kadar öğrendiğini test edecek açık uçlu ve çoktan seçmeli sorulardan oluşan bölümdür.

Biraz Ara Verelim

Konu ile ilgili oyun, bulmaca, zeka soruları vb. eğlence köşeleridir. Ünite sonunda veya konu aralarında olabilir.

Ünite Özeti

Ünitenin sonunda yer alan üniteyi özetleyen kavram ağlarıdır.

Ünite Değerlendirme

Ünite sonunda ilgili üniteye tüm bölümleri ve konu / kavramları içerecek şekilde klasik ve / veya test türündeki soruları içeren bölümdür.

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE : XX. YÜZYIL BAŞLARINDA DÜNYA

I.Dünya Savaşı ve Sonuçları	10
Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ve Orta Asyada'daki Türk Devlet ve Toplulukları	12
Orta Doğu'nun Yeni Yüzü: Mandacılık	15
Uzak Doğu'da Yeni Bir Güç: Japonya	17
1929 Dünya Ekonomik Krizi	18
İki Savaş Arası Dönemde Avrupa	18
İki Savaş Arası Dönemde Dünya	21
Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası	21
Ne Kadar Öğrendim	24
Ünite Özetim	25
Ünite Değerlendirme	26

2. ÜNİTE : II.DÜNYA SAVAŞI

Yeni Bir Savaşa Doğru	30
Savaş Yılları	33
Barışa Doğru	35
Savaşın Etkileri	36
Savaş Yıllarında Türkiye	38
Ne Kadar Öğrendim	41
Ünite Özetim	42
Ünite Değerlendirme	43

İÇİNDEKİLER

3. ÜNİTE : SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ

Blokların Kuruluşu	48
Paylaşılamayan Orta Doğu	52
Uzak Doğu'da Çatışma	53
Asya ve Afrika'nın Kurtuluşu	55
Soğuk Savaş Döneminde Türkiye	57
Soğuk Savaş Döneminde Dünya	60
Ne Kadar Öğrendim	62
Ünite Özetim	63
Ünite Değerlendirme	64

4. ÜNİTE : YUMUŞAMA DÖNEMİ VE SONRASI

Uluslararası İlişkilerde Değişim Süreci	68
Yumuşama Dönemi Çatışmaları	69
Barış İçinde Bir Arada Yaşama	72
Arap-İsrail Savaşları ve Büyük Devletlerin Politikaları	73
Uluslararası Politikada Petrolün Yeri	75
İran-İrak Savaşı	75
Yumuşama Döneminde Dünya	76
Türk Dış Politikası	78
Türkiye'de Bunalımlı Yıllar	81
Ne Kadar Öğrendim	83
Ünite Özetim	84
Ünite Değerlendirme	85

İÇİNDEKİLER

5. ÜNİTE : KÜRESELLEŞEN DÜNYA

SSCB’de Değişim ve Sonuçları	90
Asya’da Yeniden Yapılanma	91
Doğu Blokundan Sonra Avrupada Yeni Arayışlar	92
Türkiye ve Avrupa Birliği	94
Yeni Oluşum Sürecinde Balkanlar	95
Orta Doğu ve Afganistandaki Gelişmeler	96
Dünyadaki Gelişmeler	99
Değişen Dünya ve Türk Dış Politikası	100
1980 Sonrası Türkiye	103
Küresel Sorunlar	106
Ne Kadar Öğrendim	108
Ünite Özetim	109
Ünite Değerlendirme	110

Ünite 1

XX. YÜZYILIN BAŞLARINDA DÜNYA

I. Dünya Savaşı esnasında Avrupa ve Osmanlı Devleti

Neler Öğreneceğiz?

1. I. Dünya Savaşı ve Sonuçları
2. SSCB, Orta Asya'daki Türk Devlet ve Toplulukları
3. Orta Doğu'da Manda Yönetimlerinin Kurulması
4. Uzak Doğu'da Yeni Bir Güç : Japonya
5. İki Savaş Arası Dönemde Avrupa
6. İki Savaş Arası Dönemde Dünya
7. Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası

I. Dünya Savaşı ve Sonuçları

I. Dünya Savaşı

Birinci Dünya Savaşı Öncesi Devletlerin Politikaları ve Savaşın Nedenleri

I. Dünya Savaşı 28 Haziran 1914'te Avusturya-Macaristan veliahtı Ferdinand'ın bir Sırp tarafından öldürülmesi ile başlamıştır. Kısa sürede üç kıtaya yayılan savaş ABD'nin savaşa girmesiyle İtilaf Devletleri'nin lehine sonuçlanmış, bloklar arasında ateşkes antlaşmaları imzalanmıştır.

Paris Barış Konferansı (18 Ocak 1919)

- ABD'nin I. Dünya Savaşı'na girmesiyle beraber savaş İtilaf Devletlerinin lehine dönüşmüş İttifak Devletleri yenilgiye uğrayarak savaştan çekilmiştir.
- Paris Barış Konferansı I. Dünya Savaşı'na katılan devletler arasında yapılacak barışın esaslarını belirlemek amacıyla toplanmıştır.
- Konferansa 32 devlet katılmış, İngiltere, ABD, Fransa ve İtalya konferansı yönlendiren ve etkileyen devletler olmuştur. Ancak etkili olan devletler İngiltere ve Fransa'dır.

- Konferansta Almanya ile Versailles, Avusturya ile Saint Germain, Macaristan'la Trianon ve Bulgaristan'la yapılacak Neuilly Antlaşmaları'nın hükümleri kabul edilmiştir. (İlk antlaşma Almanya ile yapılmıştır)

- İtilaflar Osmanlı Devleti üzerindeki çıkarlarında anlaşamadıkları için Osmanlı ile yapılacak barış antlaşması ertelenmiştir.

- Konferansta Wilson İlkelerinde yer alan'nin (.....) kurulması sağlanmıştır.

Konferansta Galip Devletlerin Beklentileri:

Fransa: Çıkarlarını en iyi şekilde gerçekleştirmek Almanya'nın bir daha Avrupa dengesini bozmasını engellemek.

İtalya: Avusturya ve Anadolu'dan bazı toprakları almak.

Sırbistan: Akdeniz'e çıkmak.

Japonya: Çin'den toprak almak.

İngiltere: Menfaatlerini en iyi şekilde gerçekleştirmek, Almanya'nın denizlerdeki gücünü kırmak ve sömürgelelerini ele geçirmek.

ABD: Milletler Cemiyeti'nin kurulmasını sağlamak MonroDoktrini'ni uygulamak.

Monro Doktrini (Yalnızlık Politikası):

Amerikan Cumhurbaşkanı Monroe'nin, 2 Aralık 1823'de "Monroe Doktrini" olarak bilinen prensipleri **şu esaslara dayanıyordu:**

Notlarım

Dikkat

Bu doktrin ABD'nin I. Dünya Savaşı'na kadar dış siyasetinin temelini oluşturmuştur. I. Dünya Savaşı'na katılan ABD savaş sonrasında toplanan Paris Konferansı'nda istekleri yerine getirilmediğini görünce II. Dünya Savaşı'na kadar tekrar Monroe Doktrini'ne (yalnızlık politikası) göre dış politikasını yürütmüştür.

I. Dünya Savaşı Sonunda Yapılan Antlaşmalar:**Versay****Sen-Jermen****Triyanon****Notlarım****Nöyyi****Sevr****Dikkat**

Bu antlaşmalarla İngiltere ve Fransa Wilson İlkelerine aykırı hareket etmiş kendi çıkarlarına uygun bir Avrupa siyasi haritasının çizilmesini sağlamışlardır.

I. Dünya Savaşı'nın Sonuçları:

- Savaştan en karlı çıkan devlet İngiltere olmuştur.
- Fransa, Almanya'nın etkisinden kurtularak ikinci güçlü devlet haline gelmiştir.
- İtalya, savaşın sonunda isteklerine tam ulaşamasa da Avusturya'dan toprak almış ve On iki Adalar'a hâkim olmuştur.
- Rus, Alman, Avusturya-Macaristan ve Osmanlı İmparatorlukları yıkılmış yeni milli devletler kurulmuştur.
- Litvanya, Letonya, Estonya, Finlandiya, Yugoslavya, Çekoslovakya, Polonya, Macaristan, SSCB ve Türkiye kurulan yeni devletlerdir.

• Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılması, Almanya, Avusturya-Macaristan ve Rusya'daki değişiklikler Orta Doğu ve Avrupa'da dengelerin bozulmasına ve otorite boşluğuna neden olmuştur.

- Sömürgecilik manda ve himaye ismini almıştır.
- Yeni rejimler ortaya çıkmıştır.
..... gibi.
- Dünyada milliyetçilik düşüncesi güç kazanmıştır.

Dikkat

Savaştan sonra sınırların çizilmesinde etnik yapıya dikkat edilmemesi Azınlık Sorununu ortaya çıkardı.

Bunları Biliyor Musun?

Savaşa katılan yaklaşık 65 milyon civarındaki askerlerden 9.2 milyonu bu savaşta hayatını kaybetti.

Notlarım

Örnek

Aşağıdakilerden hangisi I. Dünya Savaşı ile ilgili doğru bir bilgi değildir?

- Savaş sonunda çizilen sınırlar azınlık sorunlarını ortaya çıkarmıştır.
- Savaştan sonra dünya barışını korumak için Birleşmiş Milletler kurulmuştur.
- ABD I.Dünya Savaşı'na girerek Monro Doktrini'ne aykırı davranmıştır.
- I.Dünya Savaşı'ndan en karlı çıkan devlet İngiltere olmuştur.
- Savaşın sonuçları Faşizm ve Nazizm gibi yeni rejimleri ortaya çıkarmıştır.

Çözüm : I. Dünya Savaşı'dan sonra dünya barışını korumak için Milletler Cemiyeti kurulmuş fakat görevini yerine getirememiştir. Birleşmiş Milletler II.Dünya Savaşı'ndan sonra kurulmuştur. **Cevap B**

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ve Orta Asyada'daki Türk Toplulukları

Çarlık Rusya'nın Yıkılışı ve Bolşevik İhtilali

1917'de I. Dünya Savaşı'nın olumsuz etkileri Çar II. Nikola'nın tahtan indirilmesine ve yetkilerinimeclisine devretmesine neden olmuştur. Daha sonraki yıllarda "barış, toprak ve ekmek" vaat eden Bolşevikler sürgündeki liderleri Vilademir Lenin öncülüğünde yönetimi ele geçirmişlerdir. (Ekim 1917).

Dikkat

Bolşeviklerin ilk icraatı Rusya'yı I.Dünya Savaşı'ndan çekmek olmuştur.

Brest – Litovsk Antlaşması

Beyaz Ordu – Kızıl Ordu mücadelesi

Bunları Biliyor Musun?

Üç yıl süren iç savaşlar ve onu izleyen kıtlık yılları sonucunda SSCB de on üç milyon insan hayatını kaybetmiştir.

Lenin Dönemi

Notlarım

N.E.P Politikası

Joseph Stalin Dönemi

Kollektifleştirme Politikası

Lenin

Stalin

Rusya'nın Orta Asya'yı İstilas

XX. yüzyılın hemen başlarında Çarlık yönetiminin baskıcı idaresi Türklerden başka Türk olmayan diğer milletlerin de tepkisini çekmiş ve 1905 ihtilallerinin yaşanmasına neden olmuştur.

Bu ihtilallerden sonra Türkler milli kültürlerini geliştirme imkanı bulmuştur. Yusuf Akçura ve İsmail Gaspıralı'nın çalışmalarının da etkisiyle 1905 te "**Rusya Müslümanları I. Kongresi**" gayrı resmi olarak toplanmıştır. Bu çalışmalar sonucunda

partisi kurularak Duma'ya temsilci gönderilmiştir.

Artan Rus baskıları karşısında "**Rusya Müslüman Türk Kavimlerinin Haklarını Koruma Cemiyeti**" kurularak uluslararası alanda haklılıklarını duyurmaya çalışmışlardır. Rus çarlığından istedikleri siyasi ve kültürel haklarını alamayan Türkler 1916'da Ayaklanması'nı başlatmıştır.

Yusuf Akçura

İsmail Gaspıralı

SSCB Yönetimindeki Türk Topluluklarının Durumu

• Sovyetler bölgede " Sovyet Milletleri " anlayışı çerçevesinde çok sayıda ve suni sınırlar meydana getirerek Türkistan'ın parçalanmasını sağlamaya çalışmışlardır.

Bunun için;

- Türk ve Müslümanları tecrit etme,
- Orta Asya Türk kültürü ve tarihine ait izleri silme,
- Bölge halklarının farklı alfabeler kullanması sağlayarak birbirleriyle anlaşmasını engelleme,
- İslam kültürü ve kurumlarını ortadan kaldırma gibi uygulamalara başvurmuşlardır. Ayrıca Türkiye ile Türkistan'ın kültürel bağlarını koparmak için, Rus harita ve kitaplar-

da Türkistan isminin yasaklanması, Türkistan'ın beş ayrı Cumhuriyete bölünmesi gibi uygulamalarda bulunmuşlardır.

Asimile Politikası

Basmacı Hareketi

Kırım'dan sürülen Türkler

1917'de kurulan ve merkezi Honkand olan Otonom Türkistan Devleti Bayrağı

Notlarım

Bunları Biliyor Musun?

Avrupa'nın doğu kesimiyle, Asya'nın kuzey kesimi boyunca yayılan SSCB, son yıllarında 22.403.000 km²'lik yüzölçümüyle dünyanın en büyük ülkesidir.

Örnek

SSCB'nin Orta Asya Türk toplulukları üzerinde uygulamış olduğu asimile politikalarının amaçları arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Türkiye ve Türkistan arasındaki kültürel bağları koparmak
- B) Orta Asya Türk kültürüne ait izleri silmek
- C) Bölge halkının birbirleri ile olan ilişkisini kesmek
- D) İslam kültürüne ait izleri silmek
- E) Orta Asya Türk topluluklarının ekonomik gelişimini sağlamak.

Çözüm: Asimile politikası ile Orta Asya Türk topluluklarının milli benlikleri yok edilmek istenmiştir, ekonomik gelişme bu politikanın özellikleri arasında gösterilemez.
Cevap: E

Orta Doğu'da Manda Yönetimlerinin Kurulması

Orta Doğu'da Büyük Devletlerin Durumu ve Politikaları

Orta Doğu'nun Tanımı ve Önemi

• Asya, Afrika ve Avrupa kıtalarının kesişme bölgesinde yer alır. Rusya Federasyonu, doğudan Hindistan, güneyden Hint Okyanusu, güneybatıdan Afrika ülkeleri ve kuzeybatıdan ise Avrupa ülkeleriyle sınırlıdır. Bugün bölgede, 18 ayrı bağımsız devlet bulunmaktadır.

Orta Doğu'nun,

• Dünya petrol rezervlerinin %80'i, doğalgaz rezervlerinin ise yaklaşık %50'sine sahip olması

Notlarım

• Önemli su yatakları(Fırat, Dicle, Asi) ve su yollarına (Süveyş Kanalı, Hürmüz Boğazı, İstanbul ve Çanakkale Boğazları) sahip olması,

• Üç büyük ilahi dinin kutsal kentlerinin bölgede bulunması gibi özellikler Orta Doğu'nun stratejik ve jeopolitik öneminin artmasına yol açmıştır. Bu yüzden XIX. yüzyılın başlarından itibaren büyük devletlerin bölge üzerinde siyasi üstünlük kurma çabalarının yoğunlaşmasına sebep olmuştur.

Çöz Öğren

I. Dünya Savaşı'nın sonunda ortaya çıkan Mandacılık sisteminin oluşturulmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orta Doğu'ya demokrasi getirmek
- B) Sömürgeciliği devam ettirmek
- C) Monroe Doktrini'ni uygulamak
- D) Dünya barışına katkıda bulunmak
- E) Yeni rejimler ortaya çıkarmak

Orta Doğu'nun İngiltere ve Fransa Arasında Paylaşılması

I. Irak

II. İran

III. Filistin

IV. Mısır

V. Arabistan

VI. Suriye ve Lübnan

Örnek

Orta Doğu'da yaşanan çatışmaların bölgesinin;

I. Üç büyük din için de kutsal olarak kabul edilmesi,

II. Su kaynaklarının yetersiz olması,

III. Önemli petrol rezervlerine sahip olması

gibi özelliklerinin hangilerinden kaynaklandığı söylenebilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) II ve III

E) I,II ve III

Çözüm: Yukarıda verilen özelliklerin hepsi Orta Doğu'da yaşanan çatışmaların nedenleri arasında gösterilir.

Cevap: E

Notlarım

Uzak Doğu'da Yeni Bir Güç: Japonya

Meiji Restorasyonu (1868–1912) 1850'li yıllara kadar diğer ülkelerle birkaç olay dışında çok fazla münasebet kurmayan Japonya'da İmparator Mutsihito'nun hükümdarlığı döneminde ilişkiler kesilmiştir. Mutsihito tahta geçtikten sonra Japonya'yı batıya açacak köklü ve kalıcı reform sürecini başlatmıştır. Bu yüzden bu döneme Meiji (Aydın Hükümet Çağı) denir. Ancak bu reformlar önce halk ve aristokrat savaşı bir sınıf oluşturan Samurailer tarafından tepkiyle karşılanmış fakat hükümetin kararlı tutumunun sonucunda reformlar hayata geçirilmiştir.

Mutsihito

Bu dönemdeki önemli gelişmeler:

- Takvim değiştirilmiştir.
- Giyinme şekli batı tipine göre düzenlenmiştir.
- Avrupa'ninkine benzer bir bankacılık sistemi getirilmiştir.
- Çağdaş bir düzenli ordu kurulmuş, subaylar eğitim için Batılı ordu ve donanma akademilerine gönderilmiştir.

Notlarım

- 1872'de çıkarılan bir kanunla kadın ve erkek her Japon için ilköğretim zorunlu olmuştur.
- 1871'de ilk gazete yayınlanmış, 1873'de mecburi askerlik sistemi kabul edilmiştir.
- 1871'de "Daymiyo" denen derebeylik sistemine son verilerek ülke çağdaş bir şekilde idari bakımdan organize edilmiştir.
- 1870'de ilk demiryolu yapımına başlanmış iken, yirmi yıl sonra, 1890'da demiryollarının uzunluğu 7200 kilometreye ulaşmıştır.
- 1868–1898 yılları arasındaki otuz yıllık devrede 2190 fabrika yapılmıştır.
- Yeni Anayasa, Almanya devlet yapısı ve Fransa Anayasasına göre uyarlanmış 1889'da ilan edilmiştir.
- Kast düzeni kaldırılmış, toprak ve vergi düzenlenmesi gerçekleştirilmiştir.
- Millet Meclisi, Siyasal Partiler ve Danışmanlar Kurulu oluşturulmuştur.
- Şintoculuk dini yaygınlaştırılmaya Budacılık bastırılmaya çalışılmıştır.

Japonya – Çin ve Japonya – Rusya Savaşları

- Meiji Restorasyonu ile güçlenen Japonya 1894 yılında Kore'yi ele geçirmek için Çin'le savaşmıştır.
- Japonya 1904-1905 yıllarında İngilizlerden destek alarak Mançurya'da Ruslara saldırarak, Rusları yenilgiye uğratmıştır.
- Japonya'nın Uzakdoğu Asya'da yeni bir güç olarak ortaya çıkması İngiltere ve ABD'nin bu ülkeyle ilişkilerini geliştirmelerini sağlamıştır. Bu durumun etkisiyle Japonya, yabancı devletlere verdiği kapitülasyonları kaldırma fırsatı bulmuştur. Aynı zamanda I. Dünya Savaşı'nda bu durumdan yararlanarak Alman sömürgelerini ele geçirmeyi başarmıştır.

1929 Dünya Ekonomik Bunalımı

1929 yılında başlayan Kuzey Amerika ve Avrupa'yı merkez alan Dünya Ekonomik Krizi, 1930'lu yıllar boyunca devam etmiş ve özellikle sanayileşmiş diğer ülkelerde yıkıcı etkiler meydana getirmiştir.

Ekonomik Kriz Öncesi Dünya

Ekonomik Krizin Ortaya Çıkışı (Kara Perşembe) - Krizin Gelişmesi

Krizin Sonuçları

Krizin Türkiye'ye Etkisi

Notlarım

Örnek

1929 ekonomik bunalımın etkilerinden kurtulmak için Türkiye'de;

- I. Yerli Malları Haftası'nın ilan edilmesi,
II. Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti'nin çalışmalarına başlaması
III. Kollektifleştirme politikasının uygulanması
gelişmelerinden hangilerinin yaşandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm: Kollektifleştirme SSCB'nin uygulamış olduğu toprakların kamulaştırılması politikasıdır. I. ve II. öncüllerde verilen durumlar ise Türkiye'nin 1929 ekonomik krizinin etkilerini kırmak için uyguladığı politikadır. **Cevap: C**

İki Savaş Arası Dönemde Avrupa

Barışın Sürekliliğini Sağlama Çabaları

Milletler Cemiyeti

Locarno Antlaşması

Kellog Paktı

Dikkat

Barışın sürekliliğini sağlamak amacıyla yapılan Locarno Antlaşması, Kellog Paktı ve daha önce kurulmuş olan Milletler Cemiyeti, bundan sonra baş gösteren uluslararası anlaşmazlıklara pratik bir çözüm getirememiş, yeni bir dünya savaşının çıkmasını önleyememiştir.

Avrupa'da Sosyal ve Ekonomik Hayat

- Savaş sebebiyle Avrupa'dan ABD'ye yapılan göçler azalmış, Avrupa içinde göçler hız kazanmıştır.
- Avrupa da istihdam ve çalışma şartlarına yasal düzenlemeler getirmiştir.
- Demokratik gelişmeler yaşanmış, seçmen kitlesi artırılmaya çalışılmış, kadınlara oy hakkı tanınmıştır.
- Hitler ile birlikte Alman ekonomisi büyüme göstermiştir.
- İngiltere ve Fransa savaş öncesi refaha ulaşamamıştır.
- İtalya'da savaşın sebep olduğu huzursuzluk faşist partisini iktidara getiren bir hükümet darbesine neden olmuştur.

Notlarım

Totaliter Rejimlerin Kuruluşu(İtalya - Almanya - İspanya)

Francisco Franco

İspanya: 17 Temmuz 1936 – 1 Nisan 1939 tarihlerinde İspanya'da Milliyetçiler ile Cumhuriyetçiler arasında iç savaş yaşanmıştır. Savaş, 17 Temmuz 1936'da General Francisco Franco'nun komutasındaki milliyetçi güçlerin seçimle işbaşına gelen Cumhuriyetçi "Halk Cephesi" koalisyonuna karşı ayaklanmasıyla başlamıştır. Üç yıl süren ve İspanya'da büyük yıkıma yol açan iç savaş, 1 Nisan 1939'da milliyetçilerin zaferi ile sonlanmıştır. Savaşın sonucunda İspanya'da Franco'nun, 1975'deki ölümüne kadar sürecek olan, diktatörlüğü dönemi başlamıştır. İlk başlarda Avrupa ve BM tarafından dışlanan İspanya soğuk savaş döneminde kutuplaşmanın artmasıyla batılı devletlere yakınlaşmış 1955'te BM'ye 1958'de Avrupa Ekonomik İş Birliği Teşkilatına girmiş ve ABD ile yapılan anlaşmalar sonucunda bu devlete üsler verilmiştir.

İtalya: I. Dünya Savaşı'na büyük ümitlerle giren İtalya, yenen devletlerden olmasına rağmen, savaştan yorgun çıkmış ve savaş sonunda yapılan antlaşmalarda kendisine vaad edilen yerler verilmemiştir. Bu durum İtalyan kamuoyunda müttefiklerine karşı bir kırınglık ve kızgınlık

lık yaratmıştır. İtalya'daki bu gelişmeler, 1919'da kurulmuş olan Benito Mussolini liderliğindeki Faşist Partisi'nin işine yaramıştır. Ağustos 1922'de işçilerin genel greve gitmeleri üzerine, 28 Ekim 1922'de, Mussolini yönetiminde Faşist Partisi Roma üzerine yürümüş, hükümet çekilmek zorunda kalmıştır. Kral III. Vittorio Emanuel'de, 30 Ekim 1922'de, Başbakanlığa Mussolini'yi getirmiş, böylece İtalya'da Faşist yönetim kurulmuştur. Faşist Parti iktidara geldikten sonra "Bizim Deniz" politikasını hayata geçirmeye çalışmıştır.

Benito Mussolini

Kara Gömlekliler

Almanya: I. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan Almanya, daha savaşın sonlarında büyük iç sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Bu arada, 1918 Kasım ayı başlarında askeri bir ayaklanma olmuş, 9 Kasım 1918'de İmparatorluğa son verilerek, Cumhuriyet ilan edilmiş ve 11 Kasım'da da mütareke imzalanmıştır. Bundan sonra Almanya'daki iç karışıklıklar daha da çoğalmıştır. Grevler, ayaklanmalar sürmüş, böylece Almanya, iç politika ve ekonomik yönlerden tam bir kargaşa ve çöküntü içine düşmüştür. Ülke bu durumda iken, 28 Haziran 1919'da, Versailles

Antlaşması imzalanmış, bunun getirdiği ağır koşullar, Almanya'nın iç düzenindeki bunalımı daha da çoğaltmıştır. Fransızlar da, 1923 yılında, Almanların savaş tazminatı ödemeyişlerini bahane ederek Rhur bölgesini işgal etmiştir.

Hitler - Mussolini

Nazilerin Yükselişi: Almanya böyle bir ortamda bulunurken, Nasyonal - Sosyalist Parti (Nazi Partisi) iktidara gelmiştir. Cumhurbaşkanı Hindenburg, 30 Ocak 1933'te, başbakanlığa Hitler'i atamış, böylece Nazi Partisi iktidara gelmiştir. (Nazizm Almanya'da Ari ırkın <Germenlerin> üstün ırk olduğunu ileri süren, aşırı milliyetçi ve saldırgan ideolojidir.) Bundan sonra Hitler, meclisi feshederek seçimlere gitmiş ancak, 1933 Mart ayında yapılan seçimlerde Nazi Partisi yine çoğunluğu sağlayamamıştır. Bununla beraber Hitler, baskı ile Reichstag'dan dört yıl süreyle olağanüstü yetkiler alarak bir diktatörlük yönetimi kurmak için harekete geçmiştir. İlk iş olarak da diğer partileri kapatarak, Alman ulusunun ekonomik, kültürel ve sosyal hayatını kontrol altına almıştır.

Weimar Cumhuriyeti

Notlarım

İki Savaş Arası Dönemde Dünya

- Savaş sırasında yaşanan ekonomik sıkıntılar savaş sonrasında tüketim isteğinin artmasına ve sanayinin gelişmesine neden olmuştur.
- Dünyada taşıt üretiminde seri üretim artmıştır.
- Sanayide kullanılan petrol ve elektrik günlük hayata girmiştir.
- Şehircilik ve mimari gelişmiştir.
- İletişim araçları gelişmiş, radyonun önem kazanması ile konuşan basın dönemi başlamıştır.
- Fotoğraf, çizgi film, sinema gibi görsel sanatlarda gelişmeler yaşanmıştır.
- Fizik alanında önemli gelişmeler yaşanmıştır. (Nükleer proton pozitif elektron ve nötron keşfedilmiş, yapay radyoaktivite bulunmuştur. Uranyum fizyonu gerçekleştirilmiştir).
- Organ nakli başlamıştır.
- Tüberküloza karşı ilk etkili silah olan BCG aşısı bulunmuştur.
- Fenomenoloji ve Varoluşçuluk düşünceleri ortaya çıkmıştır.
- Tarihte yerel, sosyal, ekonomik ve medeniyet konularını öne çıkaran Fransız ekolü ortaya çıkmıştır.
- Edebiyat alanında Gazap Üzümleri bu dönemi anlatmıştır. Otobiyografi tarzı öne çıkmıştır.
- Sürrealizm ve Ekspresyonizm akımları doğmuştur.
- Klasik müziğe dönüş yaşanmıştır.
- 1920 ABD’de ilk radyo yayını yapılmıştır.
- 1921 Verem aşısı geliştirilmiştir.
- 1923 Elektrikli trafik ışıkları geliştirilmiştir.
- 1924 Dondurulmuş yiyecekler üretilmiştir.
- 1925 Elektrikli ses kayıt aygıtları geliştirilmiştir.
- 1926 İlk başarılı roket denemesi uygulanmıştır.
- 1927 İlk sesli sinema filmi yapılmıştır.
- 1928 C vitamini keşfedilmiştir.
- 1929 Penisilin bulunmuştur.
- 1932 Nötron bulunmuştur.
- 1932 Elektron mikroskobu geliştirilmiştir.
- 1935 Radar geliştirilmiştir.

Bunları Biliyor Musun?

İspanya iç savaşını konu edinen Picasso’nun ünlü tablosunun adı Guernica’dır.

Notlarım

Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası

Dış Politikadaki Gelişmeler

İki Dünya Savaşı Arasında Türk Dış Politikası :

Temel İlkeler

- Milli bağımsızlıktan ödün vermemek ve milli gücümüze dayanmak
- Milli sınırlarımıza bağlı kalmak
- Misak-ı Milli’den taviz vermemek
- Devletlerarası anlaşmazlıkları ve iç sorunları barış yoluyla çözmek (Yurtta Sulh, Cihanda Sulh)
- Dünya barışına katkıda bulunmak
- Ulusun hayatı tehlikede olmadıkça savaşa girmemek
- Diğer devletlerin işlerine karışmamak ve kendi işlerimize karışılmasına fırsat vermemek

Atatürk’ün II. Dünya Savaşı’yla İlgili Görüşleri

- Atatürk’ün 1930’lu yıllarda ileri görüşlülüğü yeni bir dünya savaşının çıkacağını ortaya koymuş ve Avrupa’daki gelişmelerin sonuçlarını açık bir şekilde ifade etmiştir.
- Atatürk aşağıdaki sözleriyle Avrupa’daki gelişmelerin ortaya çıkardığı tehlikeleri ve yeni bir savaşın adımlarını şu şekilde ifade etmiştir.
- “Çok zaman geçmeden Avrupa’da bir fırtına kopacak, bu müthiş kasırga, dünyanın her tarafına yayılacak ve insanlık umumî bir harp felâketinin bütün kötülükleri ile bir kere daha karşılaşılacak...”

• “Bence, dün olduğu gibi yarın da Avrupa’nın mukadderatı, Almanya’nın alacağı vaziyete bağlı bulunacaktır. Fevkalâde bir dinamizme sahip olan bu yetmiş milyonluk çalışkan ve disiplinli millet, üstelik millî ihtiraslarını kamçılayabilecek siyasi bir cereyana kendisini kaptırdı mı, er geç Versay Antlaşması’nın tasfiyesine girecektir.”

• “Eğer Mussolini, gelecekteki bir harpte İtalya’nın görünürdeki heybet ve azametini, harp haricinde kalmak suretiyle, gerektiği şekilde istismar edebilirse, barış masasında başlıca rollerden birini oynayabilir. Fakat korkarım ki İtalya’nın bugünkü şefi, Sezar rolünü oynamak hevesinden kendisini kurtaramayacak ve İtalya’nın askerî bir kuvvet yaratmaktan, henüz çok uzak olduğunu derhal gösterecektir.”

Türkiye’nin Milletler Cemiyeti’ne (Cemiyeti Akvam) Girişi

1932 temmuzunda İspanya’nın teklifi, Yunanistan’ın desteğiyle Türkiye Milletler Cemiyeti’ne üye olmuştur (18 Temmuz 1932). Böylece “Yurtta sulh, cihanda sulh” ilkesi için önemli bir adım atılmıştır.

Balkan Antantı (9 Şubat 1934)

1933’te Almanya’da Nazilerin iktidara gelmesi ile Balkanlar’da Almanların tehdidi artmış, İtalya ile Almanya arasında kurulan ittifakın Balkanlardaki devletleri tehdit etmesi üzerine Türkiye, Yunanistan, Romanya ve Yugoslavya arasında işbirliği sağlanmıştır. 9 Şubat 1934’te bu devletler arasında yapılan ittifakla Balkan Antantı kurulmuştur. Türkiye böylece batı sınırlarını güvence altına alma konusunda önemli bir adım atmıştır. **Balkan Antantı’na göre;** devletler birbirlerinin toprak bütünlüğün tanıyacak ve birbirlerinin içişlerine karışmayacaktır. Ayrıca birbirlerine haber vermeden herhangi bir Balkan devletiyle siyasi bir antlaşma yapmayacaklarını kararlaştırmışlardır.

Notlarım

Bunları Biliyor Musun?

Atatürk ve Venizelos’un önderliğinde gelişen Türk Yunan dostluğu ve Atatürk’ün Yakın Doğu’daki barışın sağlanmasındaki büyük katkıları sonucunda Venizelos Atatürk’ü 12 Ocak 1934’te Nobel Barış Ödülü’ne aday göstermiştir.

Montreux Boğazlar Sözleşmesi(20 Temmuz 1936)

Montrö Boğazlar Görüşmesi

Avrupa’da ortaya çıkan savaş tehlikesine karşı Türkiye, 10 Nisan 1936’da Boğazlar üzerindeki sınırlamaları kaldırmak amacıyla Lozan Antlaşması’nı imzalayan devletlere birer nota göndermiştir. Türkiye bu notada savunmasının ve egemenlik haklarının korunması için Boğazlarla ilgili hükümlerin düzeltilmesini istemiştir. Türkiye’nin bu isteği ilgili devletler tarafından olumlu karşılanmıştır.

• İsviçre’nin Montreux (Montrö) şehrinde bir konferans toplanmıştır (22 Haziran 1936). **Bu konferansa** Türkiye, İngiltere, Fransa, Sovyetler Birliği, Japonya, Yunanistan ve Yugoslavya devletleri katılmıştır. Konferans sonunda Montrö Boğazlar Sözleşmesi imzalanmıştır (20 Temmuz 1936). İtalya’da iki yıl sonra bu sözleşmeyi tanımıştır.

Montrö Sözleşmesi'ne göre:

1. Lozan Antlaşması'nda kurulmuş olan Boğazlar Komisyonu kaldırılarak bütün yetkilerini Türkiye Cumhuriyeti'ne devretmiştir.
2. Lozan Antlaşması ile Boğazların iki yanında askersiz duruma getirilen yerlerde, Türkiye asker bulundurabilecek ve tahkimat yapabilecektir.
3. Ticaret gemilerinin her iki yönde Boğazlardan geçişi serbest olacaktır.
4. Savaş gemilerinin geçişi ise zaman ve ağırlık bakımından sınırlandırılacaktır.
5. Türkiye, savaşa girer veya bir savaş tehlikesi ile karşılaşırsa Boğazları istediği gibi açıp kapatabilecektir.

Sadabat Paktı(8 Temmuz 1937)

İtalya'nın Doğu ülkelerini hedef olan istilâ politikasının bir sonucu olarak Orta Doğu'da ortak bir savunma sistemi kurma amacıyla Türkiye, İran, Irak ve Afganistan arasında Tahran'daki Sadabat Sarayı'nda imzalanmıştır.

Sadabat Paktı'na göre;

1. İlgili devletler birbirine saldırmayacaklar,
2. Birbirinin iç işlerine karışmayacaklar,
3. Milletler Cemiyeti'ne bağlı kalacaklardı.

Dikkat

1955 yılında Bağdat Paktı kurulunca Sadabat Paktı önemini kaybetmiştir.

Notlarım**Hatay Meselesi(30 Haziran 1939)**

Atatürk İngiltere Kralı Edward ile

Kurtuluş Savaşı sırasında 20 Ekim 1921'de Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması'na göre; **Hatay ve İskenderun için özel bir yönetimin kurulması kabul edilmiştir.** Fransa, Suriye'den çekilirse Hatay ve İskenderun'un kendi geleceklerini belirleme hakları olacak, Türk parası kullanılacak ve Türkçe resmi dil olacaktı. Fransa, Alman tehdidi nedeniyle Avrupa politikasına ağırlık vermek zorunda kalınca 1936'da Suriye ve Lübnan'dan mandasını kaldırmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk, Milletler Cemiyeti ve Fransa'ya bir nota vererek Hatay'ın durumunun yeniden ele alınmasını ve Hatay'a bağımsızlık verilmesini istemiştir. Hatay'ın geleceğinin belirlenmesi için halkoyu yapılmasına karar verilmiştir. Yapılan halk oylamasından sonra 2 Eylül 1938'de bağımsız Hatay Cumhuriyeti kurulmuştur. 30 Haziran 1939'da Hatay Milli Meclisi aldığı bir kararla Türkiye'ye katılmıştır.

Ne Kadar Öğrendim?

1. I. Dünya Savaşı sonrasında imzalanan barış antlaşmalarını yazınız?

2. Manda ve Himaye nedir? Açıklayınız.

3. Balkan Antantı hangi devletler arasında yapılmıştır? Amacını yazınız.

4. Meiji döneminde Japonya'da yapılan yenilikleri yazınız?

5. Montreux (Montrö) Boğazlar sözleşmesi kimler arasında imzalanmıştır? Önemi yazınız.

6. Aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

1. Almanya ile imzalanan Antlaşması II. Dünya Savaşı'na neden olmuştur.
2. Milletler Cemiyeti'nin kurulmasına karar verilmiştir.
3. ile Orta Asya Türk toplulukları bağımsızlıklarını kazanmıştır.
4. Türkiye'nin, Boğazlar üzerinde tam egemenlik sağladığı antlaşma 'dir.
5. Türkiye yılında Milletler Cemiyeti'ne katılmıştır.

Ünite Özetim

- I. Dünya Savaşı'ndan sonra güçler dengesi değişmiştir.
- Çarlık Rusya'sının yıkılmasıyla Orta Asya'da yaşayan Türk toplulukları bundan etkilenmiş ve bağımsızlıklarını sağlamak için mücadelede bulunmuşlardır.
- I. Dünya Savaşı'ndan sonra İngiltere Fransa Orta Doğu'da sömürge krallıkları kurmuşlardır.
- 1870 yılından itibaren yayılmacı politika izleyen Japonya Uzak Doğu'da yeni bir güç haline gelmiştir ve MeijiRestasyonu ile batılılaşma çalışmalarında bulunmuştur.
- 1929'da yaşanan ekonomik bunalımının siyasi ve sosyal yaşam üzerindeki etkileri büyük olmuştur.
- İki savaş arası dönemde dünyada teknoloji, siyasi , ekonomi ve kültürel bakımdan bir çok gelişme yaşanmıştır.
- Milliyetçi ve Totoriter rejimler yayılma alanı bulmuştur.
- Atatürk döneminde Dünya barışına katkı sağlamak için Milletler Cemiyeti başta olmak üzere birçok kuruluşa üye olunmuştur.
- Türkiye'nin bu dönemde dış politikada önceliği Lozan'dan kalan sorunların çözümü olmuştur.

Ünite Değerlendirme

1. Bir devletin, milli çıkarlarını biçimlendirdiği amaçlara ulaşmak için diğer devletlerle ve uluslararası kurumlarla arasında olan diplomatik, ekonomik, siyasi ve hukuki ilişkileri kapsayan siyasete "Dış Politika" denir.

Bu tanıma göre Atatürk Dönemi'nde görülen aşağıdaki gelişmelerden hangisi dış politika ile ilişkilendirilemez?

- A) Yunanistan ile Nüfus Mübadelesi konusunda uzlaşılması
- B) Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile Türkiye'nin egemenlik haklarının güçlendirilmesi
- C) Fransa'nın Suriye'den çekilmesi sonrası Milletler Cemiyeti aracılığı ile Hatay'da referandum yapılmasının sağlanması
- D) Musul sorununun barışçıl yollarla çözülmesi için İngiltere ile 1926'da Ankara Antlaşması'nın yapılması
- E) Tevhid-i Tedrisat Yasası'yla ulusal ve çağdaş eğitim ilkelerinin benimsenmesi

2. Atatürk Dönemi'nde, aşağıdaki anlayışlardan hangisine dış politikada yer verildiği savunulamaz?

- A) Uluslararası ilişkilerde eşitlik esasının gözetilmesine
- B) Lozan Antlaşması'ndan kalan sorunların barışçıl yollarla çözülmesine
- C) Küresel güç dengeleri içinde yer aldıkları için küresel sermayenin ülkede yatırımları için düzenlemeler yapılmasına
- D) Türk kamuoyunun beklentilerinin önemsenmesine
- E) Başka devletlerin iç işlerine karışılmamasına

3. Türkiye'nin "iç işlerine karışılmasına karşı olduğu gibi başka devletlerin de iç işlerine karışmama" prensibi doğrultusunda,

- I. halifeliğin kaldırılması,
 - II. Boğazlar Komisyonu'nun yönetimine Montrö Sözleşmesi ile son verilmesinin sağlanması,
 - III. Yabancı okullarla ilgili durumda "Türkiye'nin iç meselesi olduğu" anlayışıyla hareket edilmesi
- anlayışlarından hangilerine yer verildiği savunulabilir?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) I, II ve III

4. Atatürk Dönemi'nde görülen,

- Kabotaj Kanunu ile Türk karasularında yabancıların serbest ticaret ve dolaşımına son verilmesi,
- Fransa ile yaşanan Bozkur-Lotus Davası'nda Lahey Adalet Divanı'ndan Türkiye lehine karar çıkması

gelişmeleri Türkiye ile ilgili olarak,

- I. egemenlik haklarını daha da güçlendirdiği,
- II. bağımsızlık esasına dayalı politikaları önemsemediği,

III. uluslararası eşitlik esasını gözetmediği

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) I, II ve III

5. Türkiye ile Fransa arasında,

- I. Bozkurt - Lotus Davası,
- II. Yabancı Okullar,
- III. Dış Borçlar

konularından hangilerinin sorun olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve III E) I, II ve III

6. Türk ve Yunan Nüfus Mübadelesine ilişkin sözleşme ve protokolde "İstanbul'da oturan Rumlar ile Batı Trakya'da oturan Türklerin mübadele dışında tutulması" kararı, aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) İstanbul ve Batı Trakya'da nüfus çoğunluğunu Türklerin oluşturmasıyla
- B) Rumların İstanbul'da, Türklerin Batı Trakya'da yerleşmiş, kalıcı unsurlar olmalarıyla
- C) İstanbul'da Bizans'ın yeniden kurulması çabalarıyla
- D) Yunanistan'ın İstanbul'u işgalinin önlenmesi amacıyla
- E) Türklerin yeniden Balkanlarda nüfuz alanları oluşturabilme çabalarıyla

7. Türkiye ile Yunanistan arasında Nüfus Mübadelesi sorununun 10 Haziran 1930'da "İyilik, Dostluk ve Karşılıklı Seyrisefain Antlaşması'yla" barışçıl yollarla çözümlenmesi aşağıdakilerden hangisine ortam hazırlamıştır?

- A) Hatay'ın Türkiye topraklarına katılmasına
- B) Türkiye'nin uluslararası alanda sorunlarını tamamen çözmesine
- C) Almanya ve İtalya'nın saldırgan tutumlarına karşılık Türkiye ile Yunanistan'ın içinde yer aldığı Balkan Antantı'na
- D) İngiltere'nin, Musul sorununda Türkiye ile iyi ilişkiler kurmasına
- E) Türkiye'nin egemenlik haklarına zarar veren Boğazlar Komisyonu'nun kaldırılmasına

8. Aşağıdakilerden hangisi I. Dünya Savaşı'nı bitiren barış antlaşmalarından biri değildir?

- A) Wersay
- B) Sen-Jermen
- C) Trianon
- D) Nöyyi
- E) Mac Mahon

9. Aşağıdakilerden hangisiyle Türkiye'nin uluslararası alanda egemenliğini daha da güçlendirdiği savunulamaz?

- A) Montrö Sözleşmesi'yle
- B) SSCB ile yapılan Dostluk ve Saldırmazlık Antlaşması'yla
- C) 1926 Ankara Antlaşması'yla
- D) Sadabad Pakti'yla
- E) Balkan Antantı'yla

10. 1926'da çıkarılan Kabotaj Yasası'nın,

- I. Türk karasularında Türkiye'nin etkinliğini artırma,
- II. Yabancı ticaret gemilerinin Türk karasularında dolaşmalarının Türkiye'nin iznine tâbi olmalarını sağlama,
- III. bağımsız devlet anlayışını güçlendirme

anlayışlarından hangilerine yönelik olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

11. 20 Temmuz 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile,

- I. Almanya ve İtalya'nın saldırgan tutumlarına karşılık ilgili devletlere Türkiye'nin Boğazlar'da asker bulundurma isteğini kabul ettirmesi,
- II. Boğazlar Komisyonu İdaresi olarak faaliyet gösteren kolektif garantinin, Boğazlar'ın ve Türkiye'nin güvenliğini sağlamada zorlandığı için kaldırılarak yetkilerinin Türkiye'ye bırakılması,
- III. Sovyet Rusya'nın Akdeniz'e inme yollarının kapanması ve İtalya'nın Mihver Grub ile yakınlaşmasına bağlı olarak alınan kararları çıkarlarına aykırı bulmaları

durumlarından hangileri arasında ilişki kurulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

12. Suriye'deki mandasından vazgeçen, 1936'da bu bölgeden ayrılmış ve Türkiye'nin girişimleriyle Hatay'da referandum yapılarak 2 Eylül 1938'de Hatay Cumhuriyeti'nin kurulması sağlanmıştır. Yukarıdaki boşluğa, aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Fransa
- B) İngiltere
- C) ABD
- D) SSCB
- E) İran

Notlarım

Notlarım